

Pròleg del traductor

Les despulles, el segon llibre de poemes de Charles Baudelaire, es va publicar a Brussel·les a finals de febrer o a primers de març de 1866, poques setmanes abans que el poeta patís l'ictus hemiplègic que el va deixar gairebé mut i mig invàlid. Tot i trobar-se ja molt malament, Baudelaire va poder planificar el llibre amb el seu editor i amic Auguste Poulet-Malassis, va donar instruccions sobre com havia de ser l'edició, va redactar les notes que acompanyen els poemes i va corregir les proves editorials. Malassis va escriure que, quan el llibre va aparèixer, Baudelaire va tenir «una alegria d'infant». El fracàs de les expectatives que l'havien portat un parell d'anys abans a Brussel·les, on ara es trobava greument malalt i sense diners, i els desenganys literaris que havia tingut expliquen aquesta alegria. Vegem una mica com estava la situació quan surt *Les despulles*.

El divuit de febrer, Baudelaire va saber que els editors Garnier refusaven publicar la tercera edició de *Les flors del mal*, al·legant que es tractava d'un llibre «oblidat». El cop del rebuig era fort

i tocava un dels punt dèbils del poeta: ell sabia molt bé quin llibre havia escrit, però també sabia que la incomprensió i la mala sort podien difuminar la seva presència en el món literari. Això passava justament quan alguns dels seus successors més il·lustres, com Mallarmé, Verlaine, Villiers de l'Isle-Adam o Catulle Mendès, el tenien ja per un mestre, escrivien sobre la seva obra i li demanaven col·laboracions. Altivament, Baudelaire deia que això li agradava poc: «En aquests joves, hi ha talent, però quantes follies, quines exageracions i quina infatuació de joventut! (...) No conec res més comprometedor que els imitadors i res no m'agrada tant com estar sol.» L'entusiasme dels joves no li servia de gran cosa, ja que la maledicció de *Les flors del mal* continuava. La primera edició, de 1857, havia estat condemnada per ultratges a la moral, segrestada i censurada. Se n'havien hagut de suprimir sis poemes. La segona edició, de 1861, en la qual Baudelaire havia treballat tant, va obtenir, durant l'any de la seva aparició, tres ressenyes, de les quals només una, de Leconte de Lisle, era laudatòria. A finals de 1862, Poulet-Malassis va fer fallida, i els exemplars de *Les flors del mal* que tenia l'editor van fer cap a la subhasta. Ara, la casa Garnier rebutjava el llibre.

Baudelaire havia arribat a Brussel·les el 24 d'abril de 1864, amb la il·lusió de trobar una editorial que li pagués una bona suma per altres obres seves. Pensava en Lacroix, l'editor de Victor Hugo, al qual Baudelaire havia demanat que intercedís per ell. També calculava guanyar diners impartint conferències

al Cercle Artístic i Literari de la capital i als centres culturals d'altres ciutats belgues. Les conferències de Brussel·les li servien per atreure l'editor i iniciar els tractes amb ell. L'estada a Bèlgica només duraria el temps necessari per complir aquests propòsits. No se'n va complir cap. El 6 de maig, quan només feia dotze dies que era a Bèlgica, Baudelaire escriu a sa mare: «Aquí t'envio una nota que s'ha publicat sobre la meua primera conferència. Diuen que ha estat un èxit enorme. Però, entre nantros, tot va molt malament. He arribat massa tard. Aquí hi ha una gran avarícia, una lentitud infinita en totes les coses, una massa immensa de cervells buits; per dir-ho clar: aquesta gent és més estúpida que els francesos.

»No hi ha crèdit; cap mena de crèdit; cosa que potser és una sort per a mi.

»El proper dimecres oferiré una altra lectura. Els fons d'hivern del Cercle estaven esgotats, segons m'han dit, i com que l'autèntica finalitat del meu viatge era seduir l'editor Lacroix per vendre-li tres volums, he acceptat el preu de cinquanta francs per lectura (en comptes de dos-cents o cent). Per desgràcia, el tal Lacroix era a París. Acabo de sol·licitar que em permetin impartir gratuïtament tres conferències més quan ell torni, però no he dit res a ningú de la meua finalitat.»

La primera conferència, sobre Delacroix, va tenir èxit, de públic i de crítica. Les altres ja no. El públic va assistir nombrosament a la primera, atret per la llegenda que acompanyava l'autor de *Les*

flors del mal. Quan Baudelaire va dictar la segona conferència, sobre Gautier, la curiositat ja no existia, i només van acudir-hi una vintena de persones. El fracàs de la resta de sessions va ser total. Lacroix no va fer acte de presència. Baudelaire encara ho va intentar una vegada més, organitzant una sessió literària de «caràcter privat» als salons d'un col·leccionista de pintura conegut seu. El dia de la conferència hi havia una desena de convidats als salons, Lacroix tampoc hi va anar.

Havien passat gairebé dos mesos d'ençà que Baudelaire va arribar a Brussel·les i semblava que ja no hi tenia res a fer, però s'hi va quedar. Al cap de mig any, una amiga, la senyora Maurice, li escriu des de París i li pregunta: «A veure, ¿què hi fa, vostè a Brussel·les?, res. S'hi mor d'avorriment mentre aquí l'esperem amb impaciència.» Baudelaire respon: «¿Per què em quedo a Brussel·les, ciutat que tanmateix odio? *En principi, perquè hi soc*, i perquè en el meu estat actual estaria malament a tot arreu; després, perquè faig penitència fins que m'hagi curat dels meus vicis (això va molt lent), i també fins que certa persona a la qual he encarregat els meus assumptes literaris a París, hagi resolt certes qüestions.»

En aquesta resposta queda esmentat un motiu que, paradoxalment, el reté: l'odi. Baudelaire vol venjar-se i ha tingut la idea de fer-ho escrivint. «Soc un bon odiador», diu, i confia que la còlera l'ajudi a escriure un llibre ferotge contra Bèlgica. Aquest acabarà sent el seu principal pretext per quedar-s'hi. El llibre no el va acabar mai, va deixar un voluminós repertori de notes

més o menys perfilades que formen el conjunt que s'ha anat publicant amb el títol de *Pobra Bèlgica!*

Però hi ha un altre motiu: els diners. A París en deu molts, i té por de tornar-hi, d'haver de viure una vegada més fugint dels creditors, humiliat i acorralat en el seu propi món. El gener de 1865, escriu a sa mare: «Sens dubte has endevinat el meu terror de travessar París sense diners, de quedar-me a París, el meu infern, només sis o set dies, sense oferir garanties segures a alguns creditors. Només vull tornar a França *gloriosament*.» A Brussel·les, almenys, no ha de témer veure's humiliat en públic, no li cal amagar-se a casa seva, o fugir-ne, per esquivar els deutes; pot caminar tranquil pels carrers que odia, pot seure sense inquietud en un cafè o en un restaurant, tot i que en detesti les begudes i els menjars. En tot cas, només ha de demanar paciència monetària als propietaris de l'hotel du Grand Miroir on està instal·lat. Com que no pot tornar a París de la manera que voldria, s'ha de quedar a Brussel·les, malalt, pobre, avorrit, amb la soledat atenuada per la presència d'uns quants amics: Auguste Poulet-Malassis, el seu editor, també amb pocs recursos, que l'acull sovint a sopar a casa seva; Felicien Rops, el gravador que farà el frontispici de *Les despulles*, a qui Baudelaire considera l'únic artista que ha trobat a Bèlgica; el fotògraf Charles Neyt, autor del magnífic retrat conegut com «Baudelaire amb cigar»; els germans Stevens, un dels quals, Arthur, marxant d'art, acompanyarà el malalt Baudelaire en el seu retorn final a París.

En aquesta dura i absurda situació, es comprèn l'alegria que, segons Malassis, va tenir Baudelaire amb la publicació de *Les despulles*. Tot i que es tracta d'un recull de peces de diversa procedència, poques d'elles inèdites, i amb un tiratge molt petit, té la bona presència editorial que caracteritza les publicacions de Malassis, i permet a l'autor de *Les flors del mal* il·lusionar-se una mica. Emociona imaginar-lo encara amb una alegre lluïssor als ulls, quan pot tenir el llibre nou de poemes seus a les mans, perquè aquest llibre serà l'últim, i, d'alegries, no en tindrà gaires més.

De *Les despulles*, se'n van fer 260 exemplars: 250 en paper verjurat i 10 en paper de Xina, tots numerats. El llibre duia un frontispici de Félicien Rops, acompanyat d'una explicació redactada per Poulet-Malassis segons una descripció feta per Rops mateix. Malassis també va redactar, seguint les instruccions de Baudelaire, l'*Advertiment de l'editor* que precedeix els poemes: «Potser faria bé d'afegir-hi algunes ratlles de prefaci, on es donaria a entendre que tot això ho ha recollit una persona que no és l'autor.» És probable que la idea del llibre fos de Malassis, segons les indicacions del poeta que transcriu a continuació: «Si vostè desitjava seriosament publicar aquestes bagatel·les, faci el que vulgui (...). En tot cas, una cosa bonica, sense pretensions, i sobretot que tingui l'aspecte d'haver-se fet sense la meua autorització. A més a més, considerem si això pot *perjudicar-me a Bèlgica*. No ho dic per l'opinió, sinó per la llei. Afegiré al conjunt algunes notes que l'editor tindrà l'amabilitat d'assumir,

si no li desagraden.» En una altra nota dirigida a Malassis, li demanava que no signés amb el seu nom l'encapçalament, que en tot cas, signés: *l'Editor*. I insistia: «Tingui cura d'indicar que aquest recull s'ha fet sense la participació de l'autor.» Charles Baudelaire no vol aparèixer com a responsable de la confecció de *Les despulles*; ell només és l'autor dels poemes que hi figuren.

¿Era perquè pensava en l'interès desigual del conjunt? Podria ser, ja que ell mateix havia dit: «He estat massa poc sever en la tria de les peces.» Però també pensava en possibles problemes legals; ja n'havia tingut prou amb *Les flors del mal*. Ara, amb aquest llibre, reincidia, i ho sabia molt bé, perquè tornava a publicar els poemes prohibits. Penso que la publicació d'aquests sis poemes li importava molt. Malassis editava llibres de caire llibertí i els introduïa clandestinament a França; feia un parell d'anys que havia tret un títol titulat *Le Parnasse satyrique du XIX siècle*, el qual incloïa els sis poemes de Baudelaire. A aquest va fer-li poca gràcia veure les seves maltractades obres en una col·lecció de suggeriments mig pornogràfics. D'altra banda, era conscient que mai no els podria tornar a incloure a *Les flors del mal*; ell mateix va subratllar-ho en la nota que a *Les despulles* figura al peu de «Lesbos», atribuïda a l'editor: «Aquesta peça i les cinc següents van ser condemnades l'any 1857, pel tribunal correccional, i no poden ser reproduïdes en el recull *Les flors del mal*». Incloure-les a *Les despulles* era una rehabilitació, una venjança, un desafiament. Per això recelava Baudelaire i mirava de rebaixar el seu risc personal atribuint la publicació a un edi-

tor anònim. D'altra banda, hi havia més peces de *Les despulles*, com «Les promeses d'una cara» o «Lola de València», que feien pensar en la «musa sospitosa» del poeta, tal com ell mateix la va qualificar a la nota que acompanya el segon d'aquests poemes. En tot cas, els recels de Baudelaire eren justificats: *Les despulles* va ser condemnat pel tribunal correccional de Lille el maig de 1868, en la persona d'un tal Duquesne, declarat culpable d'ultratges a la moral pública i religiosa per haver introduït el llibre a França. La sentència li imposava un any de presó i dos mil francs de multa.

Pel que fa a la qualitat, és cert que a *Les despulles* hi figuren unes quantes peces menors, però també hi ha nou o deu poemes d'alta categoria, comptant, és clar, els sis condemnats, dos o tres dels quals poden figurar entre els millors que va escriure Baudelaire. No sé si hi havia gaires llibres francesos contemporanis de *Les despulles* que superessin aquest contingut. D'altra banda, certes peces menors del llibre deixen entreveure un Baudelaire poc habitual a la seva poesia, que enfoca satíricament situacions grotesques o absurdes, amb un humor que, més que a la joia, incita a la mitja rialla sarcàstica i desencantada. És bastant sorprenent aquest humor en vers del Baudelaire de Brussel·les, el que, el desembre de 1865, escriu això a sa mare: «D'aquí a tres mesos i mig faré quaranta-cinc anys. Ja és massa tard perquè pugui construir-me una fortuna inclús petita, sobretot amb el meu talent desagradable i impopular. ¿És també potser massa tard perquè pugui pagar els meus deutes i preservar

alguna cosa per mantenir una vellesa lliure i honorable? Però si arribés a recuperar el vigor i l'energia de què he gaudit alguna vegada, alleugeriria la meva còlera amb uns llibres paorosos. Voldria posar tota la raça humana contra mi. Això em fa intuir un plaer que em consolaria de tot.» Els llibres terribles no els va arribar a escriure, només en va deixar fragments en els papers íntims de *Coets* i *El meu cor despullat* i en les notes de *Pobra Bèlgica!* No es pot dir tampoc que a *Les despulles* hi hagi gaires coses paoroses. Charles Baudelaire és ara un home debilitat i espantat pels seus mals i pel futur que veu venir; un home que confessa que ja li costa molt treballar, però no a causa de la seva habitual tendència a l'ajornament de la feina, sinó per pur esgotament mental: «He tingut una neuràlgia o un reumatisme agut al cap, com el de l'any passat, però que dura més temps, perquè ja fa catorze dies que aquest suplici continua. És cert que hi ha intermitències, com ara mateix, que t'escric, però no estic mai segur d'un repòs d'un parell d'hores. (...) Ja no soc amo del meu temps. És ara que un lamenta vivament no haver treballat quan tenia salut.»

Qui sap, doncs, si el «bon odiador» odiava tant com volia fer veure. No ho sembla pas a les pàgines de *Les despulles*, un títol que no reflecteix alguns sentits de la paraula «épaves» de l'original francès. Segons el diccionari Littré, «épave» pot significar: «cosa extraviada de la qual no se'n coneix el propietari»; també: «objectes que la mar llença a la costa», i en sentit figurat: «allò que queda després d'una pèrdua o ruïna». *Les épaves*, doncs,

pot al·ludir al naufragi i a la ruïna de l'autor, però també, és clar, als fragments de *Les flors del mal* condemnats que s'hi recuperen, i a les altres peces que s'hi inclouen malgrat el seu caràcter residual, no ignorat pel compilador del llibre. Unes peces que, com recalca l'Advertiment de l'editor: «El senyor Charles Baudelaire no ha cregut que haguessin de formar part de *Les flors del mal*. Això explica el seu títol.» Sembla un títol que parla alhora d'orgull i de derrota, però no de còlera. Després, a les notes que acompanyen els poemes, les quals, com ja he dit, són de Baudelaire, veurem que aquest fa alguna broma sobre si mateix i els seus aires satànics: «Aquí l'autor de *Les flors del mal* es gira cap a la Vida eterna. Això s'havia d'acabar així», llegim en una nota de «L'imprevist». Tots aquests ingredients de *Les despulles* s'haurien de tenir en compte per completar un retrat fidedigne de Baudelaire, tant personal com literari.

Les despulles també suposa l'últim capítol d'una fecunda relació editorial i d'una amistat memorable. Baudelaire va trobar en el seu editor Poulet-Malassis dues qualitats de tracte que no van dedicar-li gaires persones més: paciència i admiració. *Les flors del mal*, tal com les volia impreses Baudelaire, potser no les hauria publicat cap altre editor. Els escrúpols del poeta, el seu ull atent que veia tots els defectes i tots els errors, el seu perfeccionisme implacable, les seves tossudes i constants correccions van allargar el temps d'impressió del llibre, que s'hauria pogut fer en un mes i mig, a quasi sis mesos. Exasperat, Poulet-Malassis va dir un dia a Baudelaire: «Cada dia em sembla més, estimat Baudelaire,

que vostè es fot de mi, cosa que de cap manera em mereixo.» El poeta li va respondre que era absurd que s'enfadés i va continuar amb les seves exigències; fins que el llibre va quedar finalment enllestit, en gran part gràcies a l'admiració que Malassis sentia per la poesia de Baudelaire. Després, ja sabem els problemes que *Les flors del mal* van significar per a l'autor i l'editor. Però si la seva amistat va trontollar més d'una vegada, va ser a causa sobretot de les deslleialtats econòmiques i editorials de Baudelaire, el qual, acorralat pels deutes, va arribar a vendre a altres editors obres que, per contracte, pertanyien a Poulet-Malassis. Aquest, també endeutat i perseguit, s'ho va prendre com va poder, i després d'algun moment de molta tensió, Baudelaire va aconseguir els diners per parar el cop.

Quan Baudelaire va arribar a Brussel·les, ja feia uns quants mesos que Malassis s'hi havia instal·lat; de moment, no van tenir pressa per veure's, ofesos com estaven l'un amb l'altre, però de seguida l'amistat va prevaldre: «Ni va haver prou amb retrobar-nos perquè tot quedés oblidat», va confessar Malassis. Ja es coneixen massa bé, i l'editor es pren amb una resignada benevolència les crispacions belgues de Baudelaire, l'acompanya i li ofereix la seva hospitalitat. L'afecte del poeta és igualment segur, i agraeix el consol que per a ell suposa la presència de Malassis a Brussel·les: «Al meu amic Auguste Malassis, l'únic ésser que amb la seva rialla ha alleujat la meva tristesa a Bèlgica», escriu en una fotografia que dedica a l'editor. No es conserva cap contracte editorial de *Les despulles*, i tampoc se sap si Baudelaire

va percebre algun pagament. No ho crec, no sembla que entre ells dos hi hagués ja lloc per a aquestes coses, després de tot el que havien passat. Tampoc penso que *Les despulles* fossin una petita compensació pels diners que Baudelaire encara devia a Malassis. Jo diria que es tracta d'un regal que es van fer mútuament. Poulet-Malassis va voler donar al seu amic aquella alegria potser última que el poeta necessitava tant, i, amb la seva característica elegància, va declarar que el regal també l'havia rebut ell: «El senyor Charles Baudelaire ha regalat, sense reserves, aquests poemes a un amic...»

Ja mort Baudelaire, l'editor Michel Levy va adquirir en subhasta els drets de publicació dels seus llibres. El primer volum de les obres completes seria la tercera edició de *Les flors del mal*, de 1868, preparada per Charles Asselineau i Théodore de Banville, que contindria vint-i-cinc poemes que abans no figuraven en el llibre, onze dels quals procedents de *Les despulles*, ignorant la voluntat de Baudelaire expressada en l'advertiment que encapçala el llibre. Malassis, que va cedir a Levy els seus drets, com a mínim morals, d'editor de *Les despulles*, va reclamar amb insistència que es respectés el disseny de Baudelaire. No se'l van escoltar. «Sempre vaig dubtar, i continuo dubtant, que Baudelaire hagués afegit qualsevol d'aquestes peces al seu llibre», va dir. Naturalment, Malassis sabia que hi hauria afegit els sis poemes prohibits pel tribunal l'any 1857, però això era impossible. En canvi, no ho era incloure'ls a *Les despulles*. És el que van fer els dos amics, poeta i editor, que coneixien, per

experiència i millor que ningú, el risc que implicava el fet de publicar-los. I Baudelaire va assaborir la revenja de veure'ls impresos en un llibre propi, una reparació al seu honor de poeta que, gràcies a l'amistat, va obtenir poc abans de perdre el seu do poètic per sempre.

* * *

Les despulles conté vint-i-dos poemes repartits entre cinc seccions, més un poema que fa de pròleg. Només quatre poemes eren inèdits: «El Monstre o l'elogi d'una nimfa macabra», «Lola de València», «A propòsit d'un importú» i «Un cabaret alegre». Set dels poemes procedien de *Les flors del mal*: els sis prohibits i «Goigs de la meva Francesca». La resta havien sortit en publicacions periòdiques i la majoria es van compondre durant la primera meitat dels anys seixanta. Però també n'hi ha que són molt anteriors, com «Sobre el Tasso a la presó», que és de 1842 o 1844; «El rescat», de principis dels anys cinquanta; «Himne», de 1854; o el més antic de tots, «A una malabar», que segons Baudelaire és de 1840. Així, a *Les despulles*, un parell de poemes de joventut conviuen amb poemes de maduresa i amb altres posteriors a *Les flors del mal*. Baudelaire va esforçar-se a donar una certa arquitectura al conjunt, cosa que no semblava fàcil. El va obrir amb un poema d'un cert abast general, «La posta de sol romàntica»; a continuació les cinc seccions: «Peces condemnades»; «Galanteries», amb acusats contrastos tonals;

«Epígrafs», amb tres poemes concebuts com a inscripcions per a gravats o pintures; «Peces diverses», un grup de quatre poemes que tenen en comú l'aire baudelairià; finalment, «Bufonades», amb tres poemes de caire satíric i grotesc, que, amb el «Monstre» de la secció segona, són els més dissonants dintre del conjunt. Són curiosos, com he dit abans, perquè presenten un Baudelaire poc usual poèticament. Resulta complicat, és clar, llegir-los al costat de «Dones condemnades», «Les joies» o «Les metamorfosis del vampir». Aquesta vegada, sembla aconsellable prescindir de la unitat arquitectònica del llibre, la unitat que Baudelaire havia destacat com a aspecte decisiu en el cas de *Les flors del mal*.

* * *

En les notes dels poemes s'indica si són de l'editor, és a dir, com he explicat en el pròleg, de Baudelaire, o si són del traductor.

P. R.

Alpicat, 18 de desembre del 2021

Nota bibliogràfica

Per escriure aquesta traducció de *Les despulles*, he utilitzat les següents edicions de les obres de Charles Baudelaire:

Les fleurs du mal. Les Épaves. A Oeuvres complètes de Charles Baudelaire. Edició de Jacques Crépet. París, Louis Conard, libraire-éditeur, 1930-1931.

Les Épaves. A Oeuvres complètes I, Edició de Claude Pichois. París, Éditions Gallimard, Bibliothèque de la Pléiade, 1975.

He tingut presents els escrits íntims de Baudelaire i *Les flors del mal* que jo mateix vaig traduir i editar:

Charles Baudelaire, *El meu cor despullat. Escrits íntims i correspondència.* Traducció i edició de P. Rovira. Barcelona, Proa, 2018.

Charles Baudelaire, *Les flors del mal.* Traducció i edició de P. Rovira. Barcelona, Proa, 2021.

He consultat sovint el segon volum de la correspondència de Baudelaire, que conté les seves cartes des de Brussel·les:

Baudelaire, *Correspondance II (mars 1860-mars 1866)*. Edició de Claude Pichois, amb la col·laboració de Jean Ziegler. París, Éditions Gallimard, Bibliothèque de la Pléiade, 1973.

He tornat a llegir amb plaer diversos capítols d'alguns estudis biogràfics i he consultat una edició específica de les notes de Brussel·les:

Eugène et Jacques Crépet, *Charles Baudelaire*. París, Albert Messein éditeur, 1928.

Charles Asselineau, *Charles Baudelaire, su vida y su obra*. Edició i traducció de P. Rovira. València, Editorial Pre-Textos, 2004.

Claude Pichois, Jean Ziegler, *Baudelaire*. Traducció de Pierrette Salas. València, Edicions Alfons el Magnànim, 1989.

Marie-Christine Natta, *Baudelaire*. París, Editions Perrin, 2017.

Baudelaire, *Fusées. Mon coeur mis à nu. La Belgique déshabillée*. Edició d'André Guyaux. París, Éditions Gallimard, Folio, 1986.

Avertissement de l'éditeur

Ce recueil est composé de morceaux poétiques pour la plupart condamnés ou inédits, auxquels M. Charles Baudelaire n'a pas cru devoir faire place dans l'édition définitive des FLEURS DU MAL.

Cela explique son titre.

M. Charles Baudelaire a fait don, sans réserve, de ces poèmes à un ami qui juge à propos de les publier, parce qu'il se flatte de les goûter, et qu'il est à un âge où l'on aime encore à faire partager ses sentiments à des amis auxquels on prête ses vertus.

L'auteur sera avisé de cette publication en même temps que les deux cent soixante lecteurs probables qui figurent à peu près —pour son éditeur bienveillant— le public littéraire en France, depuis que les bêtes y ont décidément usurpé la parole sur les hommes.

Advertiment de l'editor

Aquest recull es compon de fragments poètics, la majoria condemnats o inèdits, que el senyor Charles Baudelaire no ha cregut oportú incloure a l'edició definitiva de *Les flors del mal*.

Això explica el seu títol.

El senyor Charles Baudelaire ha regalat, sense reserves, aquests poemes a un amic seu que jutja oportú publicar-los, perquè es vanta d'assaborir-los, i perquè té una edat en què encara agrada compartir els sentiments propis amb amics als quals atribuïm virtuts semblants a les nostres.

L'autor s'assabentarà d'aquesta publicació al mateix temps que els dos-cents seixanta lectors probables que constitueixen aproximadament —segons el seu benèvol editor— el públic literari a França, d'ençà que les bèsties hi han decididament usurpat la paraula als homes.

I

Le coucher du soleil romantique

*Que le Soleil est beau quand tout frais il se lève,
Comme une explosion nous lançant son bonjour!
—Bienheureux celui-là qui peut avec amour
Saluer son coucher plus glorieux qu'un rêve!*

*Je me souviens!... J'ai vu tout, fleur, source, sillon,
Se pâmer sous son oeil comme un cœur qui palpite...
—Courons vers l'horizon, il est tard, courons vite,
Pour attraper au moins un oblique rayon!*

*Mais je poursuis en vain le Dieu qui se retire;
L'irrésistible Nuit établit son empire,
Noire, humide, funeste et pleine de frissons;*

*Une odeur de tombeau dans les ténèbres nage,
Et mon pied peureux froisse, au bord du marécage,
Des crapauds imprévus et de froids limaçons.*

I

La posta de sol romàntica

Que n'és de bell el sol renascut, elevant-se,
llançant-nos el bon dia l'esclat del seu fulgor!
—Benaurat qui és capaç de saludar amb amor
la posta gloriosa, més que un somni, apagant-se!

Me'n recordo!... He vist flors, la font, el solc sembrat
adorant el seu ull com un cor que palpita...
—Correm vers l'horitzó, no fem tard a la cita,
per almenys atrapar algun raig inclinat!

Però en va persegueixo el Déu que es va fonent;
la irresistible Nit el seu imperi estén,
negra, humida, funesta, amb remors tremoloses;

una pudor de tomba en la tenebra flota,
i el meu peu poruc xafa, sobre la molla herbota,
imprevistos gripaus i unes fredes bavoses.¹

© del pròleg i de la traducció: Pere Rovira Planes, 2023

© d'aquesta edició: Pagès Editors, S L, 2023

carrer Sant Salvador, 8 - 25005 Lleida

editorial@pageseditors.cat

www.pageseditors.cat

Primera edició: febrer de 2023

ISBN: 978-84-1303-441-6

DL: L 35-2023

Impressió: Arts Gràfiques Bobalà, S L

www.bobala.cat

¶ imprès a **lleida** ▶

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, <www.cedro.org>) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.